7. 2. 2012

ID: 80707

Podvod

Vyláká-li pachatel podvodným jednáním vydání léků v lékárně, např. tím, že je sám připíše do lékařem vystaveného receptu, lékárna mu tyto léky vydá, a zdravotní pojišťovna za ně lékárně poskytne úhradu, je takto uhrazená částka škodou ve smyslu § 209 tr. zákoníku.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 8 Tdo 784/2011, ze dne 22.9.2011)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání obviněného I. M., proti usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 8. 2. 2011, sp. zn. 55 To 472/2010, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Olomouci pod sp. zn. 2 T 227/2007, tak, že podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. se dovolání obviněného I. M. odmítá.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu v Olomouci ze dne 9. 11. 2010, sp. zn. 2 T 227/2007, byl obviněný I.M. uznán vinným přečinem podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku, kterého se podle skutkových zjištění dopustil tím, že v období od 14. 1. 2005 do 22. 12. 2005 v O. opakovaně přepisoval a dopisoval nové údaje do lékařských receptů vystavených v dnech 14. 1. 2005, 8. 2. 2005, 9. 3. 2005, 5. 4. 2005, 11. 4. 2005, 3. 5. 2005, 9. 6. 2005, 25. 7. 2005, 23. 8. 2005, 20. 9. 2005, 18. 10. 2005, 21. 11. 2005, 14. 12. 2005 a 22. 12. 2005 praktickou lékařkou MUDr. M. Č. se sídlem v O., na ul. D., když do receptů jednak dopisoval větší množství balení léků a vpisoval léky s vyšším účinkem, než které byly předepsány, a na takto upravené recepty neoprávněně vyzvedával větší množství léků a ly s vyšším účinkem v lékárně u St. J. na T., v O., čímž způsobil Zdravotní pojišťovně ministerstva vnitra České republiky – pobočka O., J., škodu v celkové výši minimálně 30.261,93 Kč.

Za tento přečin byl obviněný odsouzen podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání pěti měsíců, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání dvanácti měsíců. Podle § 82 odst. 2 tr. zákoníku obviněnému bylo uloženo omezení, aby ve zkušební době podle svých sil uhradil škodu, kterou trestným činem způsobil. Rovněž bylo rozhodnuto o náhradě škody.

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci jako soud odvolací usnesením ze dne 8. 2. 2011, sp. zn. 55 To 472/2010, odvolání obviněného podané proti shora uvedenému rozsudku soudu prvního stupně podle § 256 tr. ř. zamítl.

Obviněný I. M. toto rozhodnutí odvolacího soudu napadl prostřednictvím obhájkyně Mgr. M. H. dovoláním podaným s odkazem na dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. e), g) tr. ř. proto, že soudy nevěnovaly dostatečnou pozornost ustanovení § 12 odst. 2 tr. zákoníku, ve kterém je vyjádřena zásada subsidiarity trestní represe, a poukázal na princip „ultima ratio“ s tím, že se soudy obou stupňů těmito zásadami neřídily, přesto, že v daném případě jde o klasický občanskoprávní vztah, který má svůj základ v náhradě škody, a je nepochybné, že k řešení těchto otázek jsou povolány soudy občanskoprávní, a nikoliv soudy trestní. Podle obviněného rovněž nebyla věnována dostatečná pozornost tomu, zda popsaným jednáním došlo k naplnění skutkové podstaty přečinu podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku. Zejména poukázal na absenci znaku, že by sebe nebo jiného obohatil tím, že uvedl někoho v omyl, protože se jednalo o léky, které z hlediska svého charakteru nejsou žádným způsobem obchodovatelné, nelze je prodávat a jsou významné pouze pro osobu, která tyto léky

potřebuje. Princip bezplatné lékařské péče znamená, že se tyto léky poskytují zdarma, až na určité poplatky, a proto nelze dovodit, že by došlo k obohacení ve smyslu uvedeného trestného činu. Skutečnosti popsané ve skutkové větě, že opakovaně přepisoval a dopisoval nové údaje do lékařských předpisů ve dnech, které jsou v rozhodnutí specifikovány, nemají oporu v provedeném dokazování, když žádný z důkazů neprokázal, že by to byl právě obviněný, kdo uvedeným způsobem manipuloval s lékařskými předpisy. Přestože byl přibrán znalec z oboru grafologie, nebyl schopen identifikovat toho, kdo tyto úkony prováděl, a žádný jiný důkaz proveden nebyl. V této souvislosti nemůže obstát ani úvaha, že to byl jedině obviněný, kdo mohl mít z takového jednání prospěch. S takovým závěrem se obviněný neztotožnil, když se soudy nevypořádaly ani s argumentací, že jsou i jiné subjekty, které by z takového jednání mohly mít přímo majetkový prospěch. Obviněnému bylo možné předat jen lék, na který měl právo, a který měl právo obdržet zadarmo, neboť podle našeho právního řádu je lékařská péče, až na určité poplatky, bezplatná, a v takovém případě nelze dovodit úmysl k obohacení, protože pachatel, který se takového jednání dopustí, nezvětší majetek a majetkové hodnoty, se kterými hospodaří. Soudy se také nevypořádaly se skutečností, že o náhradě škody bylo rozhodnuto, aniž se poškozená organizace s nárokem připojila u hlavního líčení před zahájením dokazování.

V závěru dovolání z důvodů shora uvedených obviněný navrhl, aby bylo podle § 265k tr. ř. zrušeno usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 8. 2. 2011, sp. zn. 55 To 472/2010, a jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Olomouci ze dne 9. 11. 2010, sp. zn. 2 T 227/2007, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. aby bylo Okresnímu soudu v Olomouci přikázáno, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

K dovolání obviněného se písemně vyjádřil státní zástupce působící u Nejvyššího státního zastupitelství a poté, co shrnul průběh trestního řízení a námitky uplatněné obviněným v dovolání, uvedl, že výhrady, jimiž dovolatel zpochybňuje, že přepisoval a dopisoval údaje v lékařských receptech, dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. neodpovídají, protože směřují výlučně do oblasti skutkových zjištění. Ta přitom nejsou v žádném, natož extrémním rozporu s provedenými důkazy, a to mimo jiné s přihlédnutím k absolutní nevěrohodnosti až bizarnosti obhajoby obviněného, podle které mu čtrnáctkrát v průběhu jednoho roku měly být recepty odcizeny a pak zneužity neznámými osobami. Deklarovanému dovolacímu důvodu neodpovídá ani námitka směřující proti výroku o náhradě škody, který je možné napadat s odkazem na uvedený dovolací důvod pouze proto, že byl nesprávně aplikován hmotněprávní předpis, na jehož podkladě byla oprávněnost nároku poškozeného posuzována. Námitka, že poškozený neuplatnil nárok na náhradu škody včas (§ 43 odst. 2 věta druhá tr. ř.) je výlučně procesního charakteru a nelze ji pod deklarovaný dovolací důvod podřadit. Relevantně s dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. státní zástupce shledal to, že obviněný namítal neuplatnění zásady subsidiarity trestní represe, avšak s tím, že obviněný pominul, že škoda poškozenému vznikla v důsledku deliktního jednání dovolatele, které vykazovalo všechny znaky přečinu podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku. Způsobená a dosud nereparovaná škoda nebyla v projednávané věci nikterak bagatelní, když cca šestkrát překročila spodní hranici škody nikoli nepatrné. Konstatoval proto, že ustanovení § 12 odst. 2 tr. zákoníku trestnímu postihu dovolatele nijak nebránilo a že dovolací námitky týkající se nerespektování zásady subsidiarity trestní represe jsou nedůvodné. Za opodstatněné nepovažoval ani další namítané skutečnosti, zejména že léky nejsou věcí, u které by nebylo možno stanovit tržní cenu. Naopak léky jsou zbožím a běžným předmětem tržních vztahů a nic na tom nemění skutečnost, že v případě léků předepsaných pacientovi lékařem jejich cenu prodejci nehradí přímo pacient, ale (často nikoli jen určitým doplatkem pacienta) zdravotní pojišťovna. Ostatně sám dovolatel na jiném místě svého dovolání fakticky připouští, že léky mají finanční hodnotu, pokud naznačuje, že pozměňováním receptů mohly získat majetkový prospěch jiné osoby. Jestliže tedy obviněný podvodným jednáním dosáhl toho, že zdravotní pojišťovna za něho uhradila cenu léků, získal majetkový prospěch, resp. se obohatil o částku odpovídající výši finančních prostředků zdravotní pojišťovnou proplacených a

současně způsobil na majetku pojišťovny škodu ve výši odpovídající jeho obohacení. Státní zástupce s poukazem na to, že částečně jde o námitky zjevně nedůvodné, navrhl, aby Nejvyšší soud podané dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.

Když Nejvyšší soud jako soud dovolací shledal, že dovolání obviněného je přípustné podle § 265a odst. 1, 2 písm. h) tr. ř., bylo podáno osobou oprávněnou podle § 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř., v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), usoudil, že obviněným uplatněné námitky korespondují s označenými důvody podle § 265b odst. 1 písm. e), g) tr. ř. jen částečně.

K důvodu podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. je potřeba uvést, že podle něj lze dovolání podat, jestliže proti obviněnému bylo vedeno trestní stíhání, ačkoli podle zákona bylo nepřípustné, což je tehdy, jestliže ve věci existoval některý z obligatorních důvodů uvedených v § 11 odst. 1 tr. ř., pro který nelze trestní stíhání zahájit, a bylo-li již zahájeno, musí být zastaveno. Tento dovolací důvod tedy spočívá v tom, že příslušný orgán činný v trestním řízení, v závislosti na tom, kdy důvod nepřípustnosti trestního stíhání vyšel najevo, nerozhodl o zastavení trestního stíhání podle § 172 odst. 1 tr. ř., § 188 odst. 1 písm. c) tr. ř., § 223 odst. 1 tr. ř., § 231 odst. 1 tr. ř., § 257 odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. ř. ani podle § 314 odst. 1 písm. a) tr. ř. Místo rozhodnutí o zastavení trestního stíhání tak došlo k jinému, které je pro obviněného méně příznivé.

Obviněný, byť v dovolání tento důvod uvedl, nezařadil k němu žádné výhrady, resp. neuvedl, v čem spatřoval naplnění tohoto dovolacího důvodu. Takto paušálně uvedený odkaz na dovolací důvod však nevede Nejvyšší soud k tomu, aby se z jeho podnětu nevyslovenými otázkami zabýval, protože pouze formální poukaz na příslušné ustanovení obsahující některý z dovolacích důvodů vymezených v § 265b tr. ř. nestačí. Dovolací důvod musí být v dovolání skutečně obsahově tvrzen a odůvodněn konkrétními vadami, které jsou dovolatelem spatřovány v právním posouzení skutku, jenž je vymezen v napadeném rozhodnutí, a teprve v návaznosti na takové tvrzené a odůvodněné hmotně právní pochybení lze vytýkat i nesprávná skutková zjištění (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 1. 9. 2004, sp. zn. II. ÚS 279/2003).

Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. obviněný založil na výhradách, které s ním korespondují jen částečně. Jeho prostřednictvím je možné vytýkat, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení, tedy výlučně vady právní, zejména, že skutek, jak byl soudem zjištěn, byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, ačkoli o trestný čin nejde nebo jde o jiný trestný čin, než kterým byl obviněný uznán vinným.

Jestliže obviněný soudům vytýkal, že nebylo prokázáno, že lékařské předpisy přepisoval právě on, deklarovaný dovolací důvod nenaplnil. Nerespektoval, že na podkladě tohoto dovolacího důvodu nelze přezkoumávat a hodnotit správnost a úplnost skutkových zjištění, na nichž je napadené rozhodnutí založeno, ani prověřovat úplnost provedeného dokazování a správnost hodnocení důkazů ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř., poněvadž tato činnost soudu spočívá v aplikaci procesních, a nikoliv hmotně právních ustanovení. I když obviněný zmínil toto hledisko, nepovažoval ho za závazné s poukazem na možnost Nejvyššího soudu přezkoumávat skutkový stav v případě extrémního nesouladu se skutkových zjištění s právním posouzením. Dovolací soud však považuje za nutné zdůraznit, že o ten se jedná tehdy, jsou-li prokázána zcela zjevná závažná pochybení mezi skutkovými zjištěními a právním posouzením věci, což je jen za situace, že je zjištěna zjevná absence srozumitelného odůvodnění rozsudku, kardinální logické rozpory ve skutkových zjištěních a z nich vyvozených právních závěrech, opomenutí a nehodnocení stěžejních důkazů atp. (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 8. 2010 sp. zn. III. ÚS 1800/2010, a rozhodnutí Ústavního soudu ve věci sp. zn. I. ÚS 4/04). Taková pochybení však Nejvyšší soud v projednávané věci nezjistil, neboť z odůvodnění napadených rozhodnutí je zjevné, že soudy dodržely všechna pravidla zákonem

vymezená pro postup provádění a hodnocení důkazů ve smyslu § 2 odst. 5, 6 tr. ř., a logicky svá zjištění vysvětlily a konkrétními prokázanými skutečnostmi doložily. Závěr, že pachatelem je obviněný, je dostatečně a nezvratně prokázán.

Na uvedený dovolací důvod nedopadá ani výhrada, že o náhradě škody bylo rozhodnuto, aniž se poškozená s nárokem řádně připojila. Uvedená výhrada nemá právní povahu, neboť se dotýká procesní otázky vyplývající z ustanovení § 43 odst. 1 tr. ř., a proto o ni uvedený důvod nebylo možné opírat. I přes tento závěr Nejvyšší soud jen pro úplnost na podkladě spisu považuje za vhodné zmínit, že Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra ČR – pobočka v O. se dne 23. 11. 2006 připojila k trestnímu řízení s nárokem na náhradu škody a výši škody vyčíslila na částku 36.742,56 Kč (č. l. 291). Tento nárok uplatnila v průběhu přípravného řízení podáním zaslaným Policii České republiky dne 28. 11. 2006 (viz dodejka na č. l. 292). Je tak zřejmé, že pojišťovna nárok na náhradu škody uplatnila ve smyslu § 43 odst. 3 tr. ř. před zahájením dokazování před soudem.

V souladu s podmínkami vymezenými rámcem přezkumné činnosti na podkladě důvodu § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Nejvyšší soud mohl posuzovat opodstatněnost ostatních námitek, jež obviněný uplatnil relevantně s uvedeným důvodem, a to zda se v projednávaném případě týká o věc, u níž by se z důvodu subsidiarity trestní represe a zásady „ultima ratio“ (§ 12 odst. 2 tr. zákoníku) jednalo o vyloučení trestnosti činu, a či jsou naplněny vznik škody a obohacení u přečinu podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku.

Přečin podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku spáchá ten, kdo sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou.

Škodou na cizím majetku je újma majetkové povahy, která se projeví tím, že se majetek poškozeného zmenší, ale může jít i o ušlý zisk, tedy poškozený je ochuzen o to, oč by jinak byl jeho majetek zvětšen.

Obohacením se rozumí neoprávněné rozmnožení majetku (majetkových práv) pachatele nebo někoho jiného, ať již jeho rozšířením nebo ušetřením nákladů, které by jinak byly z majetku pachatele nebo někoho jiného vynaloženy. Obohacení se nemusí shodovat se škodou, která je způsobena poškozenému. Může být menší, ale i větší než způsobená škoda. Pro toho, kdo se obohatí, musí být majetkové zvýhodnění neoprávněné, a proto nejde o podvod, jestliže někdo vylákal majetkové plnění, na něž měl právní nárok. Podvodné jednání tak směřuje k obohacení pachatele nebo někoho jiného.

Naplnění skutkové podstaty trestného činu podvodu podle § 209 tr. zákoníku předpokládá existenci příčinné souvislosti mezi omylem určité osoby (resp. její neznalostí všech podstatných skutečností) a jí učiněnou majetkovou dispozicí a dále příčinnou souvislost mezi touto dispozicí na jedné straně a škodou na cizím majetku a obohacením pachatele nebo jiné osoby na straně druhé. Na podvodu mohou být zainteresovány celkem čtyři osoby: pachatel, osoba jednající v omylu, osoba poškozená a osoba obohacená. Kromě pachatele může jít u ostatních osob také o právnické osoby (srov. rozhodnutí č. 5/2002 Sb. rozh. tr.).

Vzhledem k tomu, že obviněný namítá, že v případě činu, jenž mu je kladen za vinu, nemohla vzniknout škoda, protože se jednalo o léčiva, která jsou poskytována bezplatně, a v důsledku toho nemohlo dojít ani k obohacení, považuje Nejvyšší soud za nutné uvést následující:

Podle čl. 31 Listiny základních práv a svobod (usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb.) /dále jen „Listina“/ má každý právo na ochranu zdraví. Občané mají na základě veřejného pojištění právo na bezplatnou zdravotní péči a na zdravotní pomůcky za podmínek, které stanoví zákon.

Obsahem tohoto občanského práva je tedy zakotvení obligatorního veřejného pojištění, který vybírá a kumuluje prostředky od jednotlivých subjektů (plátců), aby je mohl na základě principu solidarity přerozdělit a umožnit jejich čerpání potřebným. Ústavní garanci, na základě které se bezplatná zdravotní péče poskytuje, používá pouze a jenom suma takto shromážděných prostředků (viz Pl. ÚS 1/2008 ze dne 28. 5. 2008).

Podle čl. 41 je možno se práv uvedených v čl. 31 domáhat pouze v mezích zákonů, které toto ustanovení provádějí.

Z formulace věty 2., čl. 31 Listiny mají občané právo na bezplatnou zdravotní péči a na zdravotní pomůcky. Tyto bezplatné lékařské služby jsou poskytovány v rámci systému veřejného zdravotního pojištění občanů, a proto dikci „na základě veřejného pojištění“ je třeba výraz „bezplatnou“ chápat tak, že zdravotní péče i zdravotní pomůcky jsou věcnými dávkami zmíněného pojištění, které pojištěnci přímo neuhrazují, přispívají však k jeho financování odvodem pojistného. Podrobnosti a realizaci tohoto práva stanoví zákon č. 48/1997 Sb. o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (dále jen „zák. č. 48/1997 Sb.“), který upravuje veřejné zdravotní pojištění, rozsah a podmínky, za nichž je na základě tohoto zákona poskytována zdravotní péče, a způsob stanovení cen a úhrad léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely hrazených ze zdravotního pojištění.

Podle § 11 odst. 1 písm. e) zák. č. 48/1997 Sb. má pojištěnec právo na výdej léčivých přípravků bez přímé úhrady, jde-li o léčivé přípravky hrazené ze zdravotního pojištění a předepsané v souladu s tímto zákonem. Zdravotní péče hrazená v rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem zahrnuje poskytování mimo jiné léčivých přípravků (§ 13 odst. 2 písm. f) zák. č. 48/1997 Sb.) Ustanovení § 15 cit. zákona stanoví další podmínky zdravotní péče hrazené ze zdravotního pojištění, a to včetně léčivých přípravků, a to v návaznosti na Přílohu č. 2 vydanou u tohoto zákona.

Ve smyslu ustanovení § 17 odst. 8 zák. č. 48/1997 Sb. příslušná zdravotní pojišťovna uhradí vždy na základě lékařského předpisu vystaveného zdravotnickým zařízením či lékařem léčivé přípravky a prostředky zdravotnické techniky, a to i tehdy, nemá-li se zařízením lékárenské péče dosud uzavřenou smlouvu.

Zdravotní pojišťovny jsou podle § 40 odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb. povinny uhradit zdravotnickým zařízením, popřípadě jiným subjektům (§ 17 odst. 8 cit. zák.), které v souladu s tímto zákonem poskytly zdravotní péči pojištěncům, tuto poskytnutou péči ve lhůtách sjednaných ve smlouvě, pokud není mezi zdravotní pojišťovnou a zdravotnickým zařízením, popřípadě jiným subjektem poskytujícím zdravotní péči, smlouva sjednána, jsou zdravotní pojišťovny povinny poskytnutou zdravotní péči uhradit za stejných podmínek jako zdravotnickým zařízením, se kterými zdravotní pojišťovna uzavřela smlouvu podle § 17 odst. 1 cit. zák.

Ustanovení § 44 zákona č. 79/1997 Sb. o léčivech (účinného do 31. 3. 2006) mimo jiné stanoví, že lékaři poskytující zdravotní péči v rozsahu své působnosti předepisují léčivé přípravky způsobem stanoveným vyhláškou. Léčivé přípravky se vydávají na lékařský předpis, pokud není rozhodnutím o registraci nebo zvláštními předpisy stanoveno jinak (§ 48 odst. 1 zák. č. 79/1997). Podle § 49 odst. 1 zák. č. 79/1997 Sb. osoba oprávněná vydávat léčivé přípravky podle § 48 odst. 2 vydá lékařem předepsaný léčivý přípravek, a to za podmínek stanovených vyhláškou. Podmínky, za nichž se vydávají léky na lékařský předpis, stanoví § 49 odst. 3 zák. č. 79/1997 Sb. s tím, že způsob úhrady léčiv a její výši stanoví zvláštní předpisy (§ 64 cit. zák.). Jedná se o vyhlášku Ministerstva zdravotnictví č. 589/2004 Sb. o úhradách léčiv a potravin pro zvláštní lékařské účely (účinná od 1. 1. 2005, zrušená zákonem č. 532/2005 Sb.).

Z uvedeného je tudíž patrné, že byť je v čl. 31 Listiny zakotveno právo na bezplatnou zdravotní péči a

na zdravotní pomůcky, jedná se za zákonem vymezených podmínek tato „bezplatná“ péče toliko pro občana v rámci veřejného zdravotního pojištění, z něhož je hrazena. V systému veřejného zdravotního pojištění jde však o vzájemné vyúčtovávání léčebných služeb a pomůcek. Za účelem zajištění věcného plnění při poskytování zdravotní péče pojištěncům uzavírají zdravotní pojišťovny smlouvy se zdravotnickými zařízeními, na jejichž základě dochází k úhradám poskytované péče a léčebných pomůcek (viz vyhláška č. 598/2004, změněná vyhláškou č. 225/2005 Sb., o úhradách léčiv a potravin pro zvláštní lékařské účely), jak je výše rozvedeno. Proto v případě, že pachatel podvodným jednáním vyláká vydání léků v lékárně, např. tím, že je sám připíše do lékařem vystaveného receptu, lékárna mu tyto léky vydá, a zdravotní pojišťovna za ně lékárně poskytne úhradu, je takto uhrazená částka, škodou ve smyslu § 209 tr. zákoníku. V takovém případě šlo o úhradu poskytnutou mimo podmínky veřejného zdravotního pojištění, a tudíž tím byl o takovou částku zkrácen majetek zdravotní pojišťovny (viz zákon č. 48/4997 Sb.).

Ze shora uvedeného je tak zřejmé, že obviněný jako pojištěnec zdravotní pojišťovny Ministerstva vnitra měl nárok na poskytování zdravotní péče, resp. na uhrazení léčiv předepsaných lékařem, které mu byly vydány v lékárně. Tento jeho nárok, který vzniká na základě shora uvedených zákonů a hrazení zdravotního pojištění, je však možné uplatnit pouze v takové výši, jaká je mu na základě lékařského předpisu stanovena. Tedy není možné se domnívat, že nedošlo ke vzniku škody, když obviněný tvrdil, že měl nárok na léky, a to i v množství, které mu nebylo předepsáno. Naopak pojišťovna je povinna hradit na základě lékařského předpisu, který stanovuje, jaký lék, v jakém množství a v jakých jednotkách, má být pojištěnci (pacientovi) vydán, a je tak povinna činit pouze na základě rozhodnutí lékaře, který předpis vydává. Jestliže však v nyní projednávané věci došlo k tomu, že obviněný předpisy zfalšoval, resp. do nich vepsal větší množství, která mu následně byla vydána, jednal tak, že uvedl lékárnu v omyl, a na základě tohoto omylu lékárna obviněnému vydala větší množství léků a pojišťovna je uhradila. Tímto jeho postupem došlo ke vzniku škody na straně pojišťovny, která vyplatila větší částku, než jakou by musela vyplatit, pokud by ze strany obviněného nedošlo k pozměnění lékařských předpisů.

Jestliže obviněný dále tvrdil, že nemohlo dojít k obohacení, pokud on z takového jednání neměl žádný majetkový prospěch, pak tuto jeho úvahu je nutné odmítnout. Zjevně tím, že na základě jeho podvodného jednání mu byly vydány léky, na které neměl nárok, došlo jednak ke vzniku škody na straně pojišťovny, jak je shora popsáno, a jednak k obohacení na jeho straně, které by nevzniklo bez jeho jednání. Nelze se přitom domnívat, že nedošlo k jeho obohacení v majetkové sféře, neboť léky lze považovat za zboží, a tyto mu byly vydány v množství přesahujícím jeho nároku určeného lékařem v lékařském předpise před tím, než jej obviněný zfalšoval. Neoprávněné obohacení v tomto případě představuje výši hodnoty vydaných léků, které nebyly lékařem předepsány, neboť v této výši šlo o léky, na které obviněný neměl zákonem vymezený nárok.

Pokud obviněný namítal, že je uvedený čin nutné chápat jen jako občansko právní vztah a nelze na něj aplikovat normy trestního práva, je potřeba uvést, že podle § 12 odst. 2 tr. zákoníku trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu. Z uvedené dikce je patrné, že toto ustanovení vychází ze zjištění potřebné míry společenské škodlivosti. Společenská škodlivost je ve smyslu § 39 odst. 2 tr. zákoníku určována povahou a závažností trestného činu. Je určována především intenzitou naplnění jednotlivých složek povahy a závažnosti činu a navazuje na princip „ultima ratio“. Podle této zásady je nepřípustné, aby prostředky trestní represe sloužily k uspokojování subjektivních práv soukromoprávní povahy, nejsou-li vedle toho splněny všechny předpoklady vzniku trestněprávní odpovědnosti, resp. nejsou-li tyto předpoklady zcela nezpochybnitelně zjištěny (srov. k tomu např. nález Ústavního soudu pod sp. zn. I. ÚS 42/04, I. ÚS 61/04, I.ÚS 69/06 atd.).

S ohledem na to, že pro právní posouzení, a tedy i z hledisek shora uvedeného obecného právního

principu, je určující popis skutku, jak byl na podkladě výsledků provedeného dokazování soudy nižších stupňů zjištěn, je v daném případě významné, že skutková zjištění nepochybně svědčí o naplnění veškerých znaků skutkové podstaty přečinu podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku, jak soudy obou stupňů správně z hledisek jeho formálních znaků určily. Protože bylo v daném případě prokázáno, že jde o trestný čin, nelze se dovolávat principu „ultima ratio“, ale je zde zcela opodstatněné uplatnění trestní represe, neboť obviněný zneužil své ústavní právo, když podvodně způsobil škodu několikanásobně překračující základní mez škody nikoli nepatrné ve smyslu § 138 odst. 1 tr. zákoníku.

Na základě těchto úvah a právních závěrů Nejvyšší soud shledal, že soudy uvedené skutečnosti správně vyhodnotily a právně posoudily, a nepochybily v závěru, že obviněný po všech stránkách naplnil formální znaky přečinu podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku. Protože bylo o vině obviněného rozhodnuto na podkladě zákona a v souladu se všemi jím stanovenými zásadami, dovolání obviněného proto posoudil jako zjevně neopodstatněné a jako takové ho podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Nároky poškozených (exkluzivně pro předplatitele)
- Nemajetková újma, nutná obrana (exkluzivně pro předplatitele)
- Opatrovník (zmocněnec) poškozeného (exkluzivně pro předplatitele)
- Právní styk s cizinou (exkluzivně pro předplatitele)
- Podjatost soudce
- Poškozený (exkluzivně pro předplatitele)
- Odejmutí věci soudci
- Přerušení výkonu trestu odnětí svobody
- Účinné vyšetřování (exkluzivně pro předplatitele)
- Nesprávný úřední postup
- Adhezní řízení